Nº. 88. 1860.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Dingsdag 24 Julij.

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags.
Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is f 3, franco per post f 3,40.
De inzending van advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens.

UITGEVERS:
DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboorte, doodbekendmakingen enz. van één tot zes regels f 1,50, voor elken regel daarboven 22 cent; met 35 cent zegelregt voor elke plaatsing. De betaling geschiedt kontant.
Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.

F. KLEEUWENS EN ZOON
GOES
BOEKHANDEL

[illegible]

Editie van maandag avond 8 ure.

Binnenlandsche tijdingen.

Middelburg 23 julij.

Reeds zaturdag heeft de tweede kamer der staten generaal de drie eerste alineas van artikel 2 der wet tot den aanleg van staatsspoorwegen onveranderd aangenomen, en daardoor den aanleg beslist van lijnen, uitgaande van Arnhem — Leeuwarden, van Harlingen — hannoversche grenzen, en van Groningen — Meppel.

In het bij dit nommer behoorend bijvoegsel geven wij een uitvoeriger verslag van de zittingen van vrijdag en zaturdag.

De gemeenteraad alhier zal op woensdag aanstaande, des namiddags ten één ure, weder eene openbare zitting houden, waarin de volgende onderwerpen zullen behandeld worden: missive van gedeputeerde staten, goedkeuring van raadsbesluiten; idem van de kamer van koophandel, adres spoorweg; idem van curatoren van het gymnasium, jaarwedde voor den docent in de levende talen; idem opheffing der departementsschool Tot nut van 't algemeen; adressen om aanstelling als makelaar van J. A. Tak, J. de Kanter en P. B. van de Kreke; idem van P. G. Visscher, bezwaren tegen de verordening op publieke huizen; overlegging der gemeenterekening 1859.

De telegrafische gemeenschap ondervindt weder belangrijke vertraging, zoo dat wij bij het afdrukken nog geenerlei berigt langs dien weg hebben ontvangen.

De commissaris des konings in deze provincie, baron van Lijnden, is heden morgen per stoomboot Stad Vlissingen van Vlissingen naar Breskens vertrokken, om zich van daar verder naar Sluis te begeven en eene gewone inspectiereize door de gemeenten van het voormalig 4de district te doen.

Bij de in den laatsten tijd herhaaldelijk medegedeelde berigten van veroordeelingen wegens valsche verklaringen, bij openbare teregtzittingen van regterlijke collegien, door getuigen onder eede afgelegd, hebben wij er weder een te voegen, dat tot waarschuwing kan strekken tegen dergelijke strafwaardige handelingen, waartoe ligtvaardigen zich ondoordacht mogten laten bewegen. Een werkman van Zierikzee stond zaturdag voor het provinciaal geregtshof alhier te regt wegens het afleggen van eene zoodanige valsche verklaring ten nadeele van een beklaagde. Hij is te dier zake veroordeeld tot eene tuchthuisstraf van vijf jaren.

Ter zelfde teregtzitting werd een persoon voor het stelen van een koperen bek van een pomp op de buitenplaats Nooit gedacht, na reeds een zevental vroegere veroordeelingen ondergaan te hebben, tot twee jaren gevangenisstraf veroordeeld, en zijne medepligtige tot zes maanden.

Een ander werd voor het stellen van eene valsche handteekening, om afschrijving van plaatselijke belasting te bekomen, veroordeeld tot gevangenisstraf van een jaar en 2 geldboeten van f 50.

Uit Vlissingen wordt ons gemeld: „De 29e jaardag der troonsbeklimming van den koning der Belgen, is zaturdag door de alhier wonende belgische onderdanen feestelijk gevierd geworden. *Uit alle hunne woningen was de nationale vlag uitgestoken,* welke mede van de loodsvaartuigen woei, terwijl het gebouw van het loodswezen des avonds sierlijk geïllumineerd was. Deze feestviering moet worden beschouwd als geschied in verband met de manifestatien, welke op dien dag allerwege in België hebben plaats gehad ten gunste der regering van koning Leopold en van de belgische nationaliteit."

Uit het voormalig vierde district wordt ons omtrent de schade, door den hagelslag van 16 dezer in de gemeenten *IJzendijke, Hoofdplaat en Biervliet aangerigt,* nader medegedeeld, dat de uitgestrektheid grond waarop de oogst totaal vernield is, kan gerekend worden op bijna 2700 bunders. Sommige landlieden hebben alles verloren, en de ramp drukt ook in geene geringe mate op den arbeidersstand, die nu voor een groot deel zich van allen arbeid verstoken vindt.

Men schrijft ons uit Goes, 21 julij:

„Gisteren vierde de Zuidbevelandsche onderwijzers vereeniging haar 25jarig bestaan, waartoe in gene smaakvol versierde zaal 30 onderwijzers en eenige genoodigden bijeen waren. De vergadering werd des morgens ten 10 ure geopend en gepresideerd door den heer mr. J. H. de Laat de Kanter, schoolopziener in dit district, waarna door den heer Jille, onderwijzer te 's Heer Arendskerke, die binnen weinig tijds zijn 50jarig jubilé hoopt te vieren, eene feestrede werd gehouden. Des namiddags vereenigde men zich aan een keurig diner.

„Door een onbekende zijn aan de kerk te Schore een paar sierlijk bewerkte kannen ten geschenke gegeven, om bij het nachtmaal te worden gebruikt."

Ll. dingsdag is de heer mr. J. Moolenburgh, in eene plegtige zitting der arrondissements regtbank te Zierikzee, als regter plaatsvervanger geïnstalleerd.

Door den heer A. Geluk J.Az. en verscheidene andere landbouwers op het eiland Tholen, alle leden der Zeeuwsche maatschappij van landbouw, is wederom een adres ingezonden aan de tweede kamer der staten generaal. Daarbij wordt op nieuw aangedrongen op eene geschikte regeling in de zaak der tienden, volgens het voorstel van den heer Sloet tot Oldhuis.

Naar wij vernemen, zijn op de voordragt, door heeren curatoren der hoogeschool te Groningen opgemaakt ter benoeming van den buitengewonen hoogleeraar in de godgeleerdheid aan de hoogeschool aldaar, geplaatst de heeren dr. E. J. Diest Lorgion, pred. te Groningen en dr. M. van Staveren, predikant te Leeuwarden.

De memorie van beantwoording op het centraal verslag nopens het ontwerp van wet op de regterlijke organisatie, is thans gereed. Onderscheidene punten worden door den minister toegegeven, en diensvolgens door hem een gewijzigd ontwerp van wet overgelegd. De minister verklaart overigens dat het hem aangenaam geweest is te ontwaren, dat de hoofdbeginselen tot minder verschil van gevoelen aanleiding gegeven hebben.

Z. M. de koning wordt, naar men ons meldt, in de helft der maand augustus te 's Hage terug verwacht.

Aan kapitein Zweede, van de nederlandsche bark Hugo Grotius, is door de engelsche regering toegekend een gouden horologie met ketting, ter waarde van 25 guinjes, voor het door genoemden gezagvoerder redden en behouden te Rotterdam aan wal brengen van kapitein Richardson, diens vrouw en vijftien schepelingen van het te Londen te huis behoorende schip Trafalgar, dat den 21 april ll. is gezonken.

Bij den Leeghwater, in den Haarlemmerpolder, heeft zich een verschijnsel vertoond, dat aan het gebeurde met den Lijnden in 1855 herinnert. Het gebouw is onderloops. In eene weldra te houden vergadering van hoofd-ingelanden zullen afdoende maatregelen worden voorgesteld om het dreigende gevaar voor den polder af te wenden, terwijl thans reeds voorbereidende maatregelen genomen worden. In verband met deze omstandigheid is het niet van gewigt ontbloot, dat bij de afdamming van den Cruquius en het droogmaken van den put tot het nazien der pompharten, even veel hinder van kwelwater thans is ondervonden als vroeger en dat men zich derhalve *tot nog toe ten onregte heeft gevleid, dat de tijd daarop* gunstig zou werken.

Uit Caïro meldt de correspondent der Amsterdamsche courant, dat een slavin van den minister Ethem Pacha uit den harem was gevlugt bij den tolk van den consul der Nederlanden. Toen zij niet wilde terugkeeren werd zij door gewapenden gehaald; eenige oogenblikken later werd de tolk met zijn gezin in zijn huis overrompeld en voor de policie gebragt, die hem dadelijk de vrijheid hergaf. De kanselier van het consulaat heeft bij afwezigheid van den consul voldoening geëischt voor die schending van domicilie.

Benoemingen en besluiten.

RIDDERORDEN. Ten vervolge op het besluit van 13 april 1860, no. 79, houdende toekenning van eervolle belooningen, ter zake der gedurende de jaren 1858 en 1859 in het palembangsche plaats gehad hebbende krijgsverrigtingen, alsnog ter zelfder zake benoemd tot ridders der 4de klasse van de Militaire Willems orde, de fuseliers P. Talke en H. H. Delebar, beiden van het wapen der infanterie van het leger in Oost-Indie.

GENEESKUNDIGE DIENST. Benoemd bij het personeel van de geneeskundige dienst der landmagt: tot officier van gezondheid der 3e klasse, de kweekelingen bij 's rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen, P. K. J. Pabst, P. A. D. Couvée en D. H. van Vierssen; tot officier van gezondheid der 2e klasse (naar ouderdom van rang) de officieren van gezondheid der 3e klasse J. H. Gentis, M. W. C. Gori en C. C. Vigelius, van gemeld personeel; bij het personeel van de geneeskundige dienst in Oost-Indie: tot officier van gezondheid van de 3e klasse, de kweekelingen bij 's rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen, C. L. van der Burg, G. Karssen, H. J. van der Weide, A. T. Prijn, A. J. van der Burg, J. W. Gouda Quint, J. Goslings, C. C. Couwenberg, C. T. J. W. Osterloh, C. H. E. Deelken, W. K. F. Hartsteen, S. P. van Weezel en H. H. Dieperink.

DEPARTEMENT VAN FINANCIEN. Bevorderd tot referendaris bij het departement van financien, de heer mr. J. G. Gleichman, thans commies bij dat departement.

LEGER. Weder ingedeeld bij het 2e regement vesting artillerie de 2e luitenant A. L. W. Seyffardt, die voor 3 jaren was gedetacheerd bij de landmagt in West-Indie.

Verkoopingen en aanbestedingen.

Arnemuiden 21 julij.

Eene vischschuit met inventaris; bij gedeelten verkocht voor f 440,55.

Meteorologische waarnemingen,

gedaan op 's rijks werf te Vlissingen, des middags 12 ure.
Julij 1860.

Datum.	Wind. Rigting.	Wind. Kracht.	Barometer bij 0°.	Thermometer C.	betrekkelijke vochtigheid.	Spanning van den damp.	Regen.	Laagste temperat. en verschil met de hoogste.	*Aanmerkingen.*
15	Z. t. O.	0,5	762.3	20.4	0.81	14.23	0.6	—	betrokken.
16	No t. N	1	761.7	21.2	0.83	15.29	2.4	—	dik bewolkt.
17	W.t.N.	1	761.6	17.4	0.82	11.96	16.8	—	buijig bew.
18	W.t.N.	2	761.1	16.6	0.79	11.07	0.0	—	ligt bewolkt.
19	Z. t. O.	1	757.0	18.3	0.84	13.11	0.0	—	buij. betrokk.
20	Zuid.	4	758.9	16.5	0.82	11.40	4.0	—	betrokken.
21	Z. ZO.	9	759.7	17.8	0.78	11.96	0.0	—	bew. betrokk.

Buitenlandsche tijdingen.

Engeland.

Londen 21 julij. In de zitting van het lagerhuis van gisteren heeft lord John Russell op eene vraag van den heer Ferguson geantwoord dat het gouvernement geene kennis droeg van het afzenden van fransche troepen naar Syrie. Hij voegde

er bij dat Frankrijk met de andere mogendheden onderhandelingen geopend had, om voor het geval dat eene tusschenkomst in die streken noodzakelijk mogt worden, zich daaromtrent met haar te verstaan.

— Het ingeschreven waarborgfonds voor de groote wereldtentoonstelling van 1862 bedraagt nu $35,300 p. st. De koninklijke commissarissen voor de tentoonstelling van 1851 zijn bereid een gedeelte hunner gronden in Zuid-Kensington voor de groote tentoonstelling af te staan, en denkelijk zal een gedeelte der nieuw op te rigten gebouwen van blijvenden aard zijn, om ook voor latere tentoonstellingen van kunst en nijverheid te kunnen dienen.

— Onlangs heeft eene deputatie van de maatschappij tot afschaffing der slavernij een onderhoud met lord John Russell gehad. The morning chronicle is het eenige blad dat dienaangaande beweert iets naders te kunnen mededeelen. Het blad zegt namelijk, dat lord John Russell bij die gelegenheid belangrijke verklaringen heeft afgelegd. De dringendste vertoogen van onze regering tegen den slavenhandel op Cuba werden door de spaansche regering steeds in den wind geslagen, zoodat het geduld nu ten einde is en lord John Russell, volgens The morning chronicle, niet ongeneigd is gehoor te geven aan het voorstel om alle diplomatieke betrekkingen met Spanje af te breken. Lord John Russell moet bij die gelegenheid ook zijn volle vertrouwen te kennen hebben gegeven in de bedoelingen der vereenigde staten. Deze verklaring heeft nog betrekking op verschillende andere kwestien dan de onderdrukking van den slavenhandel, zoo dat iedereen die prijs stelt op het voortduren van den vrede, zich over lord John Russells verklaringen moet verheugen.

— Victor Hugo bevindt zich te Belfast, waar hij voornemens is eene voorlezing over Garibaldi en Sicilie te houden, ten voordeele van het aldaar op te rigten ondersteuningsfonds voor Garibaldi.

— De toon, waarop The morningpost over de zaken van Syrie spreekt, doet denken dat regtstreeksche en krachtdadige tusschenkomst daar te lande van europesche mogendheden aan het engelsche gouvernement onwelgevallig zou zijn. Het blad erkent, dat de porte hare krijgsmagt in Syrie te zeer had verminderd, maar zegt dat zij, door de plotselijke uitbarsting met den vollen omvang van het gevaar bekend geworden zijnde, met allen spoed maatregelen heeft genomen om het verzuim te herstellen, en dat de in den Libanon voorgevallen gruwelen tegen de godsdienstige en staatkundige beginselen van Turkye strijden, en alleen te wijten zijn aan de woestheid der aldaar gevestigde volksstammen, welke ook onder het gezag van eene europesche regering niet veel handelbaarder of onderling minder vijandig zouden zijn. De gewelddadigheden der Drusen aan de Turken te wijten is in het oog van The morningpost even ongerijmd als of men het gouvernement der Kaapkolonie aansprakelijk stelde voor eenen aanval van Kaffers op katholieke ingezetenen der kolonie.

Duitschland.

Weenen 17 julij. Groot opzien verwekt de memorie, van welke de aartshertog Ferdinand Maximiliaan het ontworpen budget voor de marine heeft doen vergezeld gaan. Na onwederlegbaar bewezen te hebben dat het plan om eene oostenrijksche zeemagt te scheppen verkeerd opgevat en slecht uitgevoerd is geworden, naardien het, in stede van iets nieuws in het leven te roepen, het noodzakelijkste aan eene verouderde vreemde instelling, de zeemagt der republiek van Venetie, aanknoopte, betreurt hij het dat Wellingtons voorstel, om Corfu en de Iönische eilanden door Oostenrijk te doen overnemen, in der tijd afgeslagen is. Na vervolgens van de gebeurtenissen van 1848 gewaagd te hebben, bespreekt de memorie het doel der oostenrijksche zeemagt, en vindt dit in de behoorlijke bescherming der kusten, het beschutten en bevorderen van den zinkenden handel, het waarborgen van de eer, het leven en de bezittingen der oostenrijksche onderdanen in het buitenland, en eindelijk in het bereiken van eene stelling, door welke men eene der beide groote zeemogendheden, door eene alliantie, in de Middellandsche zee van wezenlijk nut zou kunnen zijn. Met het oog toch op de aanwassende magt van Piemont is eene voldoende oplossing van het maritiem vraagstuk dringend noodzakelijk. Reeds is het een en ander goeds daargesteld; Oostenrijk heeft een linieschip, drie schroef-stoomfregatten, drie soortgelijke korvetten en zeilschepen uit eigen middelen gebouwd; een reusachtig dok bestaat te Pola; voor Venetie is eene vlottende batterij daargesteld, en in het meer van Garde, alsmede in de lagunen van Venetie, liggen kanonneerbooten slagvaardig, in weerwil van welk alles tot hiertoe nog slechts gemiddeld 2 per cent van de openbare staatsinkomsten verbruikt is, en het budget voor marine voor 1861 slechts op vijf millioen gulden is geraamd, waarvan de aartshertog verscheidene nieuwe schepen hoopt gebouwd, en andere, welke in aanbouw zijn, voltooid te zien.

Berlijn 19 julij. Men verhaalt dat de koning van Hannover door zijnen kabinetssecretaris, maar met zijne persoonlijke medewerking, een uitvoerig overzigt heeft doen opstellen van alles wat in de conferentien te Baden-Baden is voorgevallen, en dat hij dit overzigt den keizer van Oostenrijk toegezonden heeft.

Coblenz 18 julij. Gisteren is alhier eene conferentie tot afschaffing der Rijntollen gehouden, welke vergadering door meer dan 120 personen uit verschillende steden der Rijnoeverstaten, met inbegrip van Holland en Zwitserland, en met uitzondering alleen van Frankrijk, werd bijgewoond. In deze conferentie werden de volgende besluiten genomen: 1. Dat men voor de lasten, welke thans de Rijn-scheepvaart drukken, als equivalent een riviertol geheven wilde hebben, welke niet meer zoude bedragen dan tot onderhoud der bedding van de rivier noodig is. Bij behandeling van dit punt verklaarden twee der ter vergadering aanwezigen, zich voor de geheele afschaffing der Rijntollen. 2. Met betrekking tot het voorstel der badensche regering tot afschaffing der transito-regten voor het vervoer te land, wenschte men die regten in stand gehouden te hebben, tot dat de Rijntollen geheel zouden zijn afgeschaft. 3. Werd eene commissie benoemd, om in den geest dezer besluiten werkzaam te zijn.

Belgie.

Brussel 22 julij. De 29e verjaardag der troonsbestijging van koning Leopold is gisteren met bijzondere opgewondenheid gevierd. Reeds vrijdag avond ving de juichende volksmenigte de openbare vermakelijkheden aan, zoo dat men niet alleen een dag vroeg begon, maar — naar eene uitdrukking van L'indépendance belge — door het volk inbreuk werd gedaan op de traditioneele regten der salvo's van de artillerie, die op elk wel ingerigt programma van publieke feesten boven aan staan en het moeten inwijden.

Ten aanschouwe eener ontelbare volksmenigte werden gisteren avond alle barrières waardoor men toegang tot deze hoofdstad krijgt, met zekere plegtigheid uit de hengsels geligt bij de in werking treding der wet tot afschaffing der plaatselijke accijnsen, en heden ochtend stonden er alleen de verlatene commieshuisjes nog.

Alle publieke gebouwen en pleinen zijn smaakvol versierd, en wel uitsluitend met de belgische kleur, en zoo als reeds vóór eenige dagen besloten was, ziet men de zelfde kleuren in het knoopsgat van bijna iederen man, en als eene bijzondere hoffelijkheid van eene menigte Hollanders, die zich herwaarts begeven hebben om de feesten bij te wonen, heeft men opgemerkt dat deze allen rosetten droegen, waarin de belgische en hollandsche kleuren vereenigd waren. De dagen zijn dan ook gekomen — zoo als een dagblad te regt opmerkt — waarin Holland en Belgie, door hechtere banden vereenigd dan door tractaten, die buiten voorkennis van het volk gesloten waren, gezamenlijk voorwaarts streven.

De 77e tentoonstelling van bloemen enz. der koninklijke societeit Flora was weder bijzonder fraai.

Ten 11 ure is een plegtig Te Deum gehouden, hetwelk door Z. M. den koning, den hertog en de hertogin van Brabant en het geheele korps diplomatique benevens eene ontelbare volksmassa werd bijgewoond en waarbij de kardinaal aartsbisschop van Mechelen voorging.

Daarop is eene groote revue van de civiele garde en het leger gevolgd, waarbij zich een overgroot aantal werklieden hadden aangesloten, die onderscheidene adressen aan den koning overhandigden en door Z. M. zeer minzaam werden toegesproken hetgeen de opgewondenheid niet weinig verhoogde.

Na die revue heeft de koning op het paleis de leden der kamer van volksvertegenwoordigers, van den senaat en der provinciale staten ontvangen, die den koning onderscheidene adressen overhandigd hebben, en waarop Z. M. in krachtige bewoordingen heeft bedankt.

Ten slotte heeft de koning met den hertog en de hertogin deelgenomen aan het banket, hetwelk hem door de provinciale staten was aangeboden, en waarbij even zeer buitengewone opgewondenheid heerschte. Na afloop ontving de koning de provinciale staten op het paleis.

Prachtige illuminatie en vuurwerken benevens eene serenade aan den koning door diverse muziekgezelschappen besloten den vreugdedag.

Frankrijk.

Parijs 20 julij. Volgens de jongste berigten uit Syrie hadden er sedert den 11 dezer geene nieuwe gebeurtenissen meer plaats gehad. De staat van zaken bleef echter bedenkelijk; de christenen uit het binnenland namen de wijk naar de kusten om zich onder de bescherming der oorlogsschepen te stellen. Het getal der reeds in Beyrut en Saida aangekomen vlugtelingen werd op 32,000 geschat.

— De Moniteur van heden berigt het volgende: Met het oog op de betreurenswaardige voorvallen, waarvan Syrie het tooneel is en die in Europa een diepen indruk maken, heeft de regering des keizers gemeend zonder verwijl hare zienswijze aan de overige mogendheden en aan de porte te moeten doen kennen en tevens te moeten voorstellen om gemeenschappelijk de door de omstandigheden vereischte maatregelen te nemen.

— La patrie zegt dat in overleg met de porte krachtige maatregelen zullen genomen worden om de christenen in Syrie te beschermen. Het zelfde blad berigt dat de tijdingen uit Syrie voortdurend van zeer bedenkelijken aard zijn. Te Beyrut was men uiterst bezorgd omtrent het lot der gevlugte christenen, die zich ten getale van 45,000 personen ten zuiden van Kesruan bevonden en er door de veel talrijker Drusen en Metualis omsingeld waren.

— Le constitutionnel behelst een door den heer Grandguillot onderteekend artikel, waarin aangekondigd wordt dat zeer spoedig fransche troepen zullen vertrekken om aan de christenen in het Oosten hulp te brengen, en de belangen te verdedigen die door het tractaat van 1856 gewaarborgd zijn. Het initiatief, hetwelk Frankrijk in dezen zal nemen, zal in Frankrijk en in geheel Europa bijval vinden, want het strekt alleen tot getrouwe vervulling van aangegane verbintenissen. Dit had ook de Sultan, blijkens zijnen aan den keizer gerigten brief, begrepen. Ongelukkig moest men vreezen, dat Turkije niet bij magte zou zijn om in dezen het noodige te verrigten, en het was onmogelijk onzekerheid te laten bestaan omtrent het lot van bevolkingen, geplaatst onder de dubbele bescherming van de tractaten en van Frankrijks eer. Het is dus blijkbaar in overeenstemming met de mogendheden en met den sultan, dat Frankrijk in Syrie gaat handelen. Het oostersche vraagstuk is sedert lang beschouwd als een der meest geschikte om den vrede der wereld te storen. Het beste middel om gevaarlijke verwikkelingen te voorkomen is, al dadelijk met vastberadenheid en goede trouw de moeijelijkheden op te lossen, die door gebrek aan veerkracht en opregtheid op eene welligt onherstelbare wijze verergerd zouden worden.

— Een stoomtransportschip van het gouvernement, de Moselle, is in het midden dezer week uit Toulon naar Beyrut vertrokken, beladen met artikelen welke er tot ondersteuning der gebrek lijdende christenen vereischt worden.

— In den Moniteur wordt eene met Belgie gesloten overeenkomst betrekkelijk den invoer in dat land van fransche wijnen en gedistilleerd afgekondigd.

— De prins San Cataldo, die als gevolmagtigde van Garibaldi met eene zending bij onze regering was belast, heeft naar men verneemt, geen audientie, zelf niet officieus, bij onze regering kunnen erlangen. Daarentegen verneemt men dat de prins San Giuseppe, die door den dictator met eene officieuse zending bij het engelsche kabinet belast is, reeds bij lord John Russell ten gehoore is toegelaten.

— Le monde meldt, naar aanleiding van particuliere correspondentien uit Rome, dat de jesuiten, ten getale van 308 van Sicilie zijn verdreven, en zich hebben begeven gedeeltelijk naar Spanje, gedeeltelijk naar Presburg in Hongarije, en naar Leuven in Belgie. Een gelijk lot is, volgens den geestelijken publicist, beschoren aan de jesuiten, die zich, ten getale van 496, in het koningrijk der Beide Sicilien bevinden. De constitutionele regering te Napels heeft reeds aan de jesuiten de collegien en instellingen van onderwijs ontnomen, welke aan hunne zorg waren toevertrouwd.

Parijs 22 julij. In den Moniteur wordt heden aangekondigd dat de voorstellen, door onze regering gedaan met het doel om het bloedvergieten in Syrie te doen ophouden, door de groote mogendheden welwillend zijn ontvangen.

Engeland, zegt het officieele blad, is bereid om mede te werken met zijne oorlogschepen en erkent de geschiktheid van het oogenblik om een legerkorps te zenden, hetwelk door Frankrijk geheel of grootendeels zou worden verschaft. Oostenrijk en Rusland zijn het zelfde gevoelen toegedaan; de minister van buitenlandsche zaken van Pruissen is de orders van den prins regent gaan inwinnen. Er zal eene overeenkomst behooren geteekend te worden, om het karakter en het doel van eene europesche tusschenkomst te omschrijven. Men wacht alleen nog maar op de toestemming van de porte.

— De voorbereidende maatregelen, welke men te Toulon voor eene expeditie neemt, worden met eene buitengewone bedrijvigheid uitgevoerd, en de daar telkens uit de hoofdstad per telegraaf ontvangene orders dringen zoo veel doenlijk aan op spoed. Men rekent de sterkte van het eerste ontschepingskorps op 8 à 9000 man, namelijk 2000 marinetroepen en eene brigade van 6000 man uit het kamp van Chalons, zamengesteld uit drie regementen infanterie, twee batterijen artillerie en drie eskadrons kavallerie.

Die krachten zullen niet door generaal Trochu maar door generaal Beaufort d'Hautpoul gekommandeerd worden, welke laatste bijzonder aanbevolen is door prins Napoleon en die aanspraak had op eene vergoeding voor de gedwongene

werkeloosheid, waarin hij tijdens den oorlog in Italie is gelaten.

Italie.

De staat der zaken te Napels wordt door onderscheidene onpartijdige berigtgevers als gansch niet gunstig voor het gouvernement en voor de dynastie voorgesteld. Volgens hen, is de regering er schier magteloos, en wordt er openlijk voor den aanhang van Garibaldi gewerkt, terwijl de koning aarzelt, vreezende dat al wat hij aan zijn volk bewilligt, enkel als wapentuig voor de revolutionaire partij zal dienen om hem in zijne dynastie te bestrijden. Naar gemeld wordt, hebben de aanhangers van het regerend geslacht den moed niet, een dagblad op te rigten en eene commissie voor de verkiezingen te vormen, terwijl er portretten en proclamatien van Garibaldi en geschriften, welke de vereeniging met Sardinie aanbevelen, openlijk worden verspreid.

— Men verzekert in een schrijven uit Napels van 19 dezer dat eene van de sterkste positien nabij Messina door de aanhangers van Garibaldi genomen en versterkt is, en dat Garibaldi, zoodra hij meester van die vesting is, eene landing in Calabrie zal ondernemen.

— De berigten uit Turyn van den 15 dezer melden dat de heer Depretis, een van de ultraliberale leden der sardinische kamer van afgevaardigden, dien dag van Genua naar Sicilie vertrokken is. Zijne reis scheen te moeten strekken om de betrekking tusschen Garibaldi en het sardinische gouvernement, welke door de verwijdering van den heer la Farina was afgebroken, weder aan te knoopen. Sommigen zeggen, dat de heer Depretis door den heer di Cavour naar Sicilie is gezonden, anderen dat hij zich op dringend aanzoek van Garibaldi derwaarts heeft begeven.

— Het Giornale di Roma, het officiele dagblad van het pauselijke gouvernement, berigt in zijn jongst ontvangen nommer, dat de inzameling van den St. Pieterspenning tot nog toe in het geheel een millioen scudi (dat is f 2,500,000 nederlandsch) heeft opgebragt, en dat de laatste bijdragen tot die som uit den Grieksche archipel, uit de Kaapkolonie en uit Californie gekomen zijn.

Het voegt daarbij, dat de heilige vader ook in den laatsten tijd weder een aantal schriftelijke betuigingen van de verknochtheid der katholieken uit alle oorden der wereld heeft ontvangen, en noemt daaronder een adres uit Utrecht met 3335 onderteekeningen.

Handelsberigten.

Meekrapprijzen.

Rotterdam 23 julij.

Heden werd weinig aangeboden, en de vraagprijzen waren weder hooger, terwijl de kooplust niet algemeen was. Mooije onberoofde gold f 28 à f 29.

Graanmarkten.

Rotterdam 23 julij.

Tarwe, paardeboonen en witzaad waren heden 20 cent en erwten 50 cent lager; voor het overige is er geene belangrijke verandering.

Prijzen van effecten.

N.B. Het beursberigt van heden, was heden avond ten 7½ ure nog niet ontvangen.

Amsterdam 21 julij.

Nederland. Certific. Werkelijke schuld	2½ pct.		64⅛
dito Nationale dito	3	„	—
dito dito dito	4	„	98⅝
Aand. Handelmaatschappij	4½	„	133½
Rusland. Oblig. 1798/1816	5	„	102¾
Certific. Hope & Co.	4	„	—
dito dito [illegible] 6de serie.	5	„	97¾
dito	6	„	60¼
Aand. spoorweg			212
Leening 1860. (contant)	4½	„	90
Polen. Schatkistobligatien	4	„	—
Spanje. Obligatien	1⅜	„	39⅝
dito binnenlandsch	3	„	47⅝
Certific. coupons bewijzen			—
Crediet instelling			—
Oostenrijk. Obligatien Weener metalliek	5	„	51¼
dito amsterdamsche	5	„	74¼
dito nationale	5	„	58¾
dito 1847/1852	2½	„	27¼
Bank actien	3	„	775
Belgie. Certificaten bij Rothschild	2½	„	—
Portugal. Obligatien	3	„	44⅜
dito nieuwe	3	„	42½
Grenada. dito			—
Venezuela. dito	2½	„	21⅜
Illinois. dito	7	„	85¼
Mexico. dito	3	„	—

Londen, 21 julij, ten 12 ure. Consols 93.

Weenen, 21 julij. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 70,10.

Parijs, 21 julij. (slotpr.) 4½ pct. compt. —,— 3 pct. 68,15.

Prijzen van coupons en losbare obligatien.

Amsterdam 19 julij.

Metalliek f 22,80; Napelsche f —,—; Diverse engelsche in £ f 11,65; Engelsche Russen f —,—; Fransche f 55,50; Belgische f 55,75; Pruissische f 34,87½; Spaansche piasters f 2,41; Spaansche coupons per fr. f —,—; Hamb. Russen f 33,12½; Russische in zilveren roebels f 34,—; Poolsche in fl. f 26,87½; Nationale metalliek f 28,80; Dollars f —,—

Zeetijdingen.

Den 21 dezer is te Nieuwediep gearriveerd het schoonerschip *Louisa*, gez. J. Johannsen, van Galatz met rogge, voor Amsterdam bestemd. Alles wel.

Sedert den 21 dezer passeerden ter reede van Vlissingen bestemd naar Antwerpen: *Victoria*, gez. J. Coblij, Buenos Ayres; *Clemence*, gez. J. Bouwens, Genua; *Charlesca Farwell*, gez. Williams, Callao; *Giovannino*, gez. ......, Marseille; *Eleonore*, gez. ......, Liverpool; *l' Esperance*, gez. Mitglaff, *Louise*, gez. Sercke, beide van Riga; den 22sten *Indifferente*, gez. M. Romano, Messina; *Brittannia*, gez. I. Clayton, Liverpool; *Telemacco*, gez. A. Maggiola, ...; *Cecilie*, gez. Thongese, Soderkjoping; en den 23sten *Ane Maere*, gez. Andersen, *Maid*, gez. Sinka, beide van Riga; en den 22sten nog *Sophia Maria*, gez. J. H. Behrens, Hamburg, bestemd voor Gent.

Boekbeschouwing.

La liberté religieuse et la legislation actuelle. Paris 1860.

„Het *leven* bestaat voor een staat niet in het roemrijk oorlogvoeren, *even min als in het uitbreiden zijner nijverheid*, „of in het vruchtbaar maken van zijnen bodem. *Leven*, voor „een volk als voor een persoon, bestaat in het *vrij en verantwoordelijk handelen*, in den *wil, het oordeel, het zelfbestuur*. De „vrijheid is de inwendige veer der nationale welvaart, en „wanneer deze veer verlamd wordt of geheel en al springt, „dan zien wij ook het leven verkwijnen; ja, zelfs het leven op „het gebied der nijverheid of van den landbouw, want de „stoffelijke belangen zijn den mensch niet genoegzaam, en „verliezen hunne kracht naar mate het hooger leven zwakker „wordt."

Deze opmerkingen kenmerken het hierboven aangehaalde, in de laatste dagen te Parijs in het licht gegeven geschrift. De ongenoemde schrijver stelt de betrekking tusschen godsdienst en staat gelijk deze zich in Frankrijk ontwikkeld heeft, in een helder licht, en houdt een kernachtig en klemmend pleidooi ten gunste der godsdienstvrijheid. Wie dan ook den treurigen toestand, waarin te dezen opzigte Frankrijk verkeert, wil leeren kennen en begrijpen, neme dit werkje ter hand, hetwelk *overvloeit van belangrijke, ook op ons vaderland* toepasselijke, opmerkingen. Het is bovenal gerigt tegen de in Frankrijk meer en meer gevestigde administratieve centralisatie, en terwijl het ter loops de voordeelen aanwijst welke de decentralisatie bij anglosaxische volken bewerkt heeft, gaat het de natuurlijke ontwikkeling der romeinsche denkbeelden ten aanzien van godsdienst en staat na. Het christendom *maakt den individu niet tot een werktuig maar tot een zelfstandig lid van den staat*, en het was eene miskenning van het christendom, het was een terugkeer tot de heidensch-romeinsche denkbeelden, toen men in Frankrijk wederom den staat tot regter maakte over de godsdienst.

Frankrijk is nogtans op dezen dwaalweg blijven voortgaan. Het oude koningschap heeft in de 17de eeuw tegenover de heilrijke omwenteling in Engeland den noodlottigen regel vastgesteld, en welke wisselingen ook in het rijksbestuur plaats vonden, zoo is men tot nu toe aan dien regel getrouw gebleven. Onder het tegenwoordig keizerrijk is de godsdienst even min vrij als onder Lodewijk XIV, maar terwijl het in vroegere tijden alleen de dissenters waren die het knellende van dien band voelden, zoo openbaart zich in onze dagen de tegenstand ook bij de meerderheid der roomsch-katholieken. Een groot deel der fransche geestelijkheid verzet zich tegen het keizerlijk bewind, omdat het zijne denkbeelden ten opzigte van den pauselijken staat verwerpt; en zijn ook de ketenen voor deze meerderheid aangewend, langer, buigzamer en schooner verguld dan die der hervormden, zoo doet zich niet te min de dienstbaarheid gevoelen, waarin de staat de godsdienst houdt. Ja over geheel het volk heeft dit gevoel zich uitgebreid; spoorwegen en telegrafen, tentoonstellingen van nijverheid of van vee kunnen dit gemis niet vergoeden, en meer en meer daalt de standaard van het hoogere leven. Eene algemeene dorheid breidt zich over het gebied van de geest uit, en terwijl de nijverheid een hooge vlugt neemt kunnen letteren en kunsten zich naauwelijks van de aarde verheffen.

Maar ook de nijverheid ondervindt den schadelijken invloed. Hare voortbrengselen verliezen het kenmerk van oorspronkelijke scheppingen, en de weelderigheid van den vorm verbergt noode de armoede der gedachte. Waar het leven des geestes niet in vrijheid zich openbaren kan, daar wordt elke ontwikkeling belemmerd. En geene waarachtige vrijheid is mogelijk zoo lang de godsdienst aan banden ligt. Aan *de geweldadige afscheiding tusschen staatkundige* en godsdienstige vrijheid zijn zekerlijk grootendeels de rampen toe te schrijven welke Frankrijk in de laatste tijden getroffen hebben. Het hoogere leven moet worden opgewekt, en vrijheid, volle vrijheid van godsdienst moet worden verleend. Hierdoor alleen worden wij verheven boven het lage en het kleingeestige, boven de sierlijke platheid van het gewone leven; hierdoor alleen ontvangen wij bezieling en gloed, welke hart en geest vruchtbaar maakt. Laat ons niet bevreesd zijn voor den schok welke de openbaring dezer vrijheid te weeg brengt; laat ons bedenken dat de hoogste belangen van den menschelijken geest ook de hoogste spanning veroorzaken, en vooral dat de stormen op dit gebied, de dampen en nevelen wegdrijven welke het lager leven bedekken.

Maar, genoeg tot kenschetsing van den inhoud. Het geschrift biedt ons in helderen en mannelijken stijl eene beschouwing van den toestand des hoogeren levens in Frankrijk, en is als teeken des tijds de behartiging onwaardig, overal waar het alvermogen van den staat het leven des volks tot de behartiging van enkel stoffelijke belangen zoekt zamen te persen.

Middelen van vervoer.

STOOMBOOTDIENST

TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.

Uren van vertrek in Julij—Augustus.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Dingsdag	24	's morg.	6,30	Dingsdag	24	's morg.	10,30
Donderdag	26	„	6 ure.	Woensdag	25	„	10,30
Vrijdag	27	„	7	Vrijdag	27	's midd.	12 ure.
Zaturdag	28	„	7,30	Zaturdag	28	namidd.	1,30
Zondag	29	„	8,30	Zondag	29	's morg.	6
Maandag	30	„	9,30	Maandag	30	„	6
Dingsdag	31	„	10,30	Dingsdag	31	„	7
Donderdag	2	's morg.	10,30	Woensdag	1	„	7
Vrijdag	3	's midd.	12	Vrijdag	3	„	9,45
Zaturdag	4	's morg.	6	Zaturdag	4	„	9,45
Zondag	5	„	6	Zondag	5	„	9,45
Maandag	6	„	6	Maandag	6	„	10,30

Advertentien.

Bevallen van eene welgeschapene Dochter F. DE RAAD, geliefde Echtgenoote van J. C. VAN DER HARST Lz.

Middelburg, den 20 Julij 1860. Langeville.

Heden overleed, tot onze groote droefheid, één onzer lieve Tweelingen, slechts drie en eene halve maand oud.

Algemeene en bijzondere kennisgeving.

Middelburg, den 20 Julij 1860.

J. A. GOETHALS.
M. H. GOETHALS— Dockheer.

Die iets te vorderen heeft van — of verschuldigd is aan den Boedel van wijlen den Heer ABm. VAN DEN BROECKE Jz., wordt verzocht daarvan opgaaf of betaling te doen, vóór of op den 1 September 1860, ten Kantore van den ondergeteekende,

A. H. G. FOKKER.

HERIJK DER MATEN EN GEWIGTEN.

De belanghebbenden worden herinnerd, dat er tot den Herijk der Maten en Gewigten te Middelburg gevaceerd wordt van Maandag 23 tot en met Dingsdag 31 Julij, des voormiddags van 8 — 12 ure.

De Arrondissements-IJker,
NAGTGLAS.

GUSTAAF ADOLF VEREENIGING.

De ondergeteekenden berigten ook langs dezen weg dat op den 18 dezer alhier eene Afdeeling is gevestigd van de **Nederlandsche Gustaaf Adolf Vereeniging**, en dat zij tot Leden van het Bestuur zijn benoemd.

Zij verheugen zich dat reeds [illegible] Leden tot het Lidmaatschap zijn toegetreden, en dat alzoo te Middelburg niet langer als Afdeeling eener Vereeniging gemist wordt welke de hand der liefde toereikt aan Gemeenten der Protestantsche Kerk

over de geheele Aarde, die in nood en lijden of in gevaar van vernietiging verkeeren.

De inschrijvingen bedragen: 155 Leden à *f* 1,—
4 „ „ - 2,50
2 „ „ - 3,—
3 „ „ - 5,—
terwijl bij Ds. VAN DER SCHEER per post eene gift is ingekomen . . . . - 1,23½
en bij Ds. CARP eene dito van . . . . . - 1,—

Voorzeker zouden nog meerderen in Middelburg zich hebben aangesloten, indien zij wisten wat nood en lijden in den vreemde wordt doorgestaan om het kleinood der vrijheid van conscientie niet prijs te geven, en vooral daar waar de Regeringen zich onttrekken om te voorzien in de eerste behoeften der Protestantsche Eeredienst; indien zij wisten dat daar Predikanten zijn die van f 200 met hun huisgezin een geheel jaar leven, dat is: leven *moeten*; — dat daar Bouwvallen, Kerken worden genoemd; — dat daar Weduwen en Weezen van Predikanten alléén door giften den honger moeten stillen. . .

Zouden wij niet de vreugde van ons leven verhoogd vinden, met ook daar liefde te betoonen?

Zij bevelen daarom deze goede zaak der aandacht aan van allen die gelukkig zijn in 't bezit van 't geen vele anderen missen, en zijn bereid zoo tot ontvangst der geringste gift als tot het geven van verdere mededeelingen en inlichtingen, welke, gekend wordende, de beste aanbeveling in zich zelve dragen.

Middelburg, 23 Julij 1860.

P. A. VAN DER SCHEER, President.
B. H. CARP.
H. F. LANTSHEER.
B. A. FOKKER, Secrt.-Penningmeester.

OPENBARE AANBESTEDING.

De DIRECTEUR der Registratie en Domeinen voor de Provincie Zeeland, maakt bekend, dat op Dingsdag den 28 Augustus 1860, des middags ten twaalf ure, ten Kantore der Registratie en Domeinen te **Sluis**, in het openbaar bij inschrijving zal worden aanbesteed:

De bedijking ter hoogte van den zuidelijken uithoek des Paspolders, van het westelijk gedeelte der voormalige Sluissche Haven, en de levering van al het daartoe gevorderde, met uitzondering van Aarde en Graszoden.

Het Bestek en de Voorwaarden, waarop de Besteding zal plaats hebben, zijn ter inzage van Gegadigden nedergelegd ten Kantore van de Ontvangers der Registratie en Domeinen te Sluis en Middelburg, terwijl op Vrijdag den 24 Augustus aanstaande, des middags ten 12 ure aanwijzing in loco zal geschieden.

De inschrijvingsbiljetten, welke 24 uren vóór de besteding, verzegeld en door de daarin genoemde personen onderteekend, ten Kantore der Registratie en Domeinen te Sluis, moeten worden ingeleverd, zullen op zegel en duidelijk geschreven behooren te zijn, en moeten bevatten de namen en de woonplaatsen van de Aannemers en van hunne Borgen, zoomede den aannemingsprijs, in schrijfletters.

Middelburg, den 21 julij 1860.

De Directeur voornoemd,
VAN DER VEN.

OPENBARE VERKOOPING
In den JACOBPOLDER, aan 't SLOE,

op Woensdag den 1 Augustus 1860, des morgens ten 10 ure, van

RUIM 41 BUNDERS ZWARE ZOMERGERST.
en 14 « HAVER.

Informatien zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris A. SMALLEGANGE, te Goes, en bij den Heer J. C. D. VAN DEN BUSSCHE aldaar.

De Notaris Mr. K. WAGTHO, residerende te **Tholen**, zal presenteren te verkoopen: den zoogenaamden

POORTVLIETSCHEN DIJK, liggende tusschen de Gemeenten Poortvliet en Scherpenisse, beplant met 1718 opgaande **Boomen** en 982 Willigen **Poten**, de daarbij liggende **Karrevelden** of **Weigronden** en een **Hoe**[illegible];

den **KRIJTENBURGSCHEN DIJK**, van den Groenenweg tot aan den Zeedijk, beplant met 723 opgaande **Boomen** en 96 **Poten**;

de **KARREVELDEN**, in Klaas-van-Steelands-polder, en de **Grasetting** en **Beplanting** van den Grindweg in den Dalemschen Polder, onder Tholen.

DE VEILINGEN zullen worden gehouden te Tholen: tot den Inzet op Dingsdag den 31 Julij, tot den Verkoop op Dingsdag den 7 Augustus 1860, des namiddags ten vier ure.

OPENBARE VERKOOPING
EENER
SCHEEPS-TIMMERWERF.

Ten verzoeke der Successeurs van wijlen MARTINUS KAMERIK, in leven Scheeps-timmerman te **Neuzen**, zal op Woensdag den 8 Augustus 1860, des namiddags ten 3 ure, door het ministerie van den Notaris J. J. FERCKEN, standplaats hebbende te Neuzen, aldaar, in het Logement het NEERLANDSCH WELVAREN, bewoond door den Heer J. C. STEENKAMP, publiek worden verkocht:

Eene sedert lang in werking zijnde **SCHEEPS-TIMMERWERF**, met twee Hellingen, Gebouwen en Gereedschappen; Kadastraal bekend sectie C no. 334, groot 15 Roeden 80 Ellen. — De voorhanden Materialen zullen door de Koopers volgens taxatie moeten worden overgenomen.

Voorts **DRIE WOONHUIZEN**, in de onmiddellijke nabijheid der Werf gelegen.

Gemelde Werf, die sedert vele jaren een goed burgerlijk bestaan heeft opgeleverd en voor groote uitbreiding vatbaar is, verdient, ook uit hoofde van den toenemenden bloei en welvaart van Ter Neuzen, wel de aandacht van bekwame Scheepsbouwers, die een eigen werkkring en goed bestaan verlangen.

Op franco aanvrage zullen alle inlichtingen gegeven worden door de Heeren PIETER LAMAITRE, Scheeps-timmerman te Neuzen, M. H. TELCHUYS, Griffier te Axel, alsmede door genoemden Notaris.

F. J. M. RITS, Notaris te **'s Hertogenbosch**, zal in het EINDHOVENSCH KOFFIJHUIS aldaar, op Donderdag den 16 Augustus 1860, des avonds ten acht ure, bij opbod en daarna bij afslag, in het openbaar verkoopen:

Een uitmuntend ingerigt en goed onderhouden **VAARTUIG**, zijnde een overdekt

STATIESCHIP,
genaamd De Vrouw Plonia,

thans bevaren wordende door Schipper M. BAAN, in het Beurtveer van 's Hertogenbosch op Middelburg, vice versa, groot 79 Tonnen; met nieuwe **Boot** en volledigen **Inventaris.**

Te bezigtigen in de Haven van 's Hertogenbosch, den 13, 14, 15 en 16 Augustus 1860.

OPENBARE VERKOOPING door den Notaris WOUTERSEN, Vrijdag 31 Augustus 1860, 's namiddags 3 ure, te **Domburg**, van een goed en ruim gebouwd **HUIS** en gevolgen, tot

WINKEL, BAKKERIJ EN HERBERG

ingerigt, op de Markt aldaar, in gebruik bij J. K. MINDERHOUD, alwaar de Verkooping wordt gehouden. — Zijnde inmiddels UIT DE HAND TE KOOP; terwijl de helft van den Koopprijs, des verlangende, als eerste Hypotheek op het verkochte kan gevestigd blijven.

En zijn hieromtrent nadere inlichtingen verkrijgbaar bij bovengenoemden Notaris, alsmede bij den Eigenaar, den Heer LEENHOUTS, op den Korendijk te Middelburg.

Bij den ondergeteekende zal van af de volgende week te bekomen zijn **HESSENSAP** à 25 cent de Flesch. — Neemt ook bestellingen aan, waartoe men vriendelijk verzocht wordt in den loop dezer week opgave der verlangd wordende hoeveelheid te willen doen geworden aan

THEOD. ANSCHÜTZ.

KAPITALEN van **één tot honderd duizend gulden** zijn verkrijgbaar voor Zeeland, te vestigen op Landerijen als eerste Hypotheek. — Adres franko onder lett. H bij den Boekhandel. J. SIX DIJKSTRA, Middelburg.

Terstond een bekwame **Hoefsmidsknecht** tegen vast werk benoodigd, bij [illegible] VAN DE WATER te Middelburg. Brieven franco.

Tegen November een **Huisknecht** benoodigd bij Jonkhr. VAN TEYLINGEN, in de Wagenaarstraat.

Eene bekwame **Keukenmeid** benoodigd tegen November, bij Mevr. LAMBRECHTSEN — VAN PANHUYS.

Eene **Keukenmeid** noodig bij Mevr. ABRAHAMS.

Met November benoodigd eene bekwame **Keukenmeid**, tevens Huiswerk verrigtende, bij Mevr. SNOUCK HURGRONJE (VERSLUYS).

Eene **Keukenmeid** benoodigd bij Mevr. de Wed. VAN VISVLIET.

Eene bekwame **Keukenmeid** en eene **Werkmeid** tegen November benoodigd, bij Mevr. [illegible], op Ter Hooge.

Tegen November eene bekwame **Werkmeid** (niet beneden de 30 jaren) benoodigd. Adres bij VAN BENTHEM & JUTTING.

Met November eene **Werkmeid** benoodigd, kunnende naaijen en met de Wasch omgaan. Adres aan het Bureau dezer Courant.

Eene bekwame **Linnenmeid** benoodigd tegen November, bij den Heer VAN DOORN. Te spreken Donderdag tusschen 10 — 12 ure.

Met November eene **Kindermeid**, tevens Huiswerk verrigtende, benoodigd bij Mevrouw VAN [illegible], Rouaansche Kade.

Met November eene Burger **Dienstmeid** benoodigd bij Mejufvrouw RIPPING, Vlasmarkt.

Eene **Meid** benoodigd tegen November, bij Mejufvr. FAGG, Vlissingsche Straat.

Eene aankomende **Meid** benoodigd lett. O no. 279.

Bij J. C. & W. ALTORFFER, te Middelburg, komt van de Pers:

DE ALGEMEENE BEGINSELEN VAN
STRAFREGT,

ontwikkeld en in verband beschouwd met de algemeene bepalingen der Nederlandsche Strafwetgeving, door

Mr. A. J. VAN DEINSE,
Raadsheer in het Prov. Geregtshof van Zeeland.

Tweede, geheel omgewerkte en verbeterde, druk.

Een zwaar gr. 8vo. boekdeel, à *f* 7,25.

De Boekhandelaars J. C. & W. ALTORFFER, te Middelburg, geven uit:

JACOB CATS TE MIDDELBURG,
1603—1623.

en zijn Huis aldaar, ook in betrekking tot de vroegere en latere Bewoners, geschetst door

Mr. J. H. DE STOPPELAAR,

Regter in de Arrondissements-Regtbank te Middelburg en Lid der Maatschappij van Nederlandsche Letterkunde. Met afbeelding van het Huis in 1860 en den Plattegrond. — Prijs 75 cent.

J. B. HUBER, te Groningen, heeft uitgegeven:

De Sterren en de Aarde,
OF
Gedachten over Ruimte, Tijd en Eeuwigheid.

NAAR HET HOOGDUITSCH. PRIJS *f* — 50.

Van dit belangrijk Werkje zijn in Engeland binnen korten tijd **zes uitgaven** verschenen, ieder van [illegible] Exemplaren.

FANFAREN-CONCERT
te geven in het
SCHUTTERSHOF DE EDELE HANDBOOG
TE MIDDELBURG,

Woensdag den 25 Julij 1860, 's avonds ten 7½ ure, door het **Muzijkkorps der Veld-Artillerie**, in garnizoen te UTRECHT, onder directie van den Kapelmeester

F. RUDERSDORFF.

Algemeene Gasverlichting en Illuminatie à Giorno der Lokalen.

Entréeprijs voor een Heer *f* — 90, voor eene Dame *f* — 50.

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

Bijvoegsel van de Middelburgsche courant.
Dingsdag 24 Julij 1860.

VERKORTE MEDEDEELING

VAN HET

DOOR GEDEPUTEERDE STATEN VAN ZEELAND,

GEDAAN

VERSLAG

van den toestand der provincie Zeeland,
aan de provinciale staten in de zomervergadering van 1860.

(Vervolg en slot.)

Jagt en Visscherij.

Jagt.

De staat van het jagtveld kon in het afgeloopen jaar gunstig worden genoemd. [illegible] klein wild aangetroffen, waterwild werd [illegible] gevonden.

Het getal der in 1859 afgegeven jagt-acten was als volgt: groote jagt-acten tot uitoefening van alle geoorloofd jagtbedrijf: 22; groote jagt-acten als boven, met uitzondering der lange jagt en valkenjagt: 376; kleine jagt-acten tot de jagtbedrijven in art. 15 lett. e, f en g genoemd: 10.

De regten wegens deze acten verschuldigd, bedroegen f 6350, die van het segel met de opcenten f 26[illegible],90, en alzoo te zamen f 8973,90.

Kostelooze vergunningen tot uitoefening van het jagtbedrijf, vermeld bij art. 15 lett. g der wet van den 13 junij 1857 (Staatsblad no. 87), werden niet verleend.

Visscherij in de binnenwateren.

De visscherij op de Schelde en Zeeuwsche stroomen, leverde wederom geene bevredigende uitkomsten op.

De botvangst kon even min als de garnalenvangst voordeelig genoemd worden. De vangst van rog was gering. Scharren, sardijn en molenaar deden zich niet voor. De oestervangst was daarentegen voordeeliger, doch de oester[illegible], volgens mededeeling van het gemeentebestuur van Arnemuiden, door de ruime [illegible] prijs. Deze visscherij werd door Arnemuidensche [illegible] uitgeoefend met 17 hoogaartsen, elk vaartuig bemand met twee à drie koppen.

De oester- en mosselvangst leverde voor de visschers te Bruinisse bevredigende uitkomsten op.

De visschers te Clinge bezigden even vaartuigjes voor de [illegible], die eene ruime hoeveelheid van die vischsoort aanbragten. De ansjovis werd door de visschers zelven gezouten en [illegible] naar Belgie verzonden, de prijs bedroeg f 1 en [illegible] het honderd stuks.

De [illegible] getale van 36 onder de gemeente Graauw liggende [illegible] visschers berischt. De vangst was beter en de prijzen der oesters waren hooger dan het voorgaande jaar. De opbrengst schat men op f 6000.

De mosselvangst was te Philippine bijzonder gunstig. Verzendingen werden op groote schaal ondernomen naar de markten van Engeland, Frankrijk en Belgie.

Het getal der afgegeven visch-acten was als volgt: groote visch-acten tot het gebruik van alle geoorloofd vischtuig: 138; kleine visch-acten tot het gebruik van één geoorloofd vischtuig: 567.

De regten wegens deze acten verschuldigd bedroegen f 1540,50, en die van het zegel met de opcenten f 872,50½, dus te zamen f 2413,00½.

Het getal der aan onvermogende personen kosteloos afgegeven vergunningen tot visschen, beliep 535.

Visscherij buitengaats.

Door Arnemuidsche visschers werd de kustvisscherij met 11 hazaanschuiten, 1 kotter en 2 sloepen uitgeoefend, elk dezer schepen bemand met 5 à 6 koppen.

Het aanhoudende gure weder in de maanden januarij en februarij, belette den visschers gedurende dien tijd zeewaarts te gaan. Eene der bedoelde sloepen werd op Doggersbank met 80 ton zoutevisch beladen, welke vischsoort te Middelburg voor f 18 à f 19 de ton werd verkocht.

De te Zierikzee onder het bestuur van den heer H. A. van IJsselstein uitgeruste vischsloep, is in het jaar 1859 met een tweede en grootere sloep vermeerderd. De kolvisscherij waarmede beide sloepen zich in den zomer bezig hielden, was slechts middelmatig.

De laatstgenoemde sloep, waarmede in de maanden november en december de beugvisscherij op schelvisch werd uitgeoefend, had eene buiten gewoon groote vangst. De bedongen prijs was over het algemeen laag.

De eerstgenoemde sloep is van half november af ter kolvisscherij [illegible] uit geweest, doch de vangst was zeer gering.

Ambachts- en fabrijks-nijverheid.

De [illegible] bedrijvigheid welke zich op het einde van het jaar 185[illegible] bij de [illegible]-weverijen liet bespeuren, en die gedurende het volgende jaar stand hield, nam in 1859 nog toe. Zij konden het geheele jaar door gaande worden gehouden, en ofschoon het getal der daarin gebezigde werklieden nagenoeg het zelfde bleef, was dat van de vervaardigde stukken ruim tien ten honderd meer dan in 1858.

De slotcijfers leveren met die van 1858 een verschil in meer op van 8729 getal vervaardigde stukken, en van een bedrag van f 2468,75; terwijl onder de werkloonen, ten beloope van f 50000,95 niet begrepen is, hetgeen wegens bazen- en administratieloon en verdere onkosten is uitbetaald, hetwelk eene som van f 26908,87 bedraagt.

In betrekking tot de in dit gewest bestaande meestoven kwam wederom weinig belangrijks ter kennis.

Ten aanzien der overige fabrieken en trafieken zijn geene belangrijke bijzonderheden opgeteekend. De ambachtsnijverheid schijnt in kwijnenden toestand te verkeeren.

Handel en scheepvaart.

Binnenlandsche handel.

De aanvoer van granen en zaden uit de naburige eilanden op de Middelburgsche markt was in 1859 vrij minder dan in het vorige jaar. Men schrijft dit grootendeels toe aan het mislukken van de meeste zomergewassen in 1858.

De graanprijzen bleven met het begin van het jaar aan die markt gedrukt, tot aan de uitbarsting van den laatsten oorlog, als wanneer de prijzen in weinige dagen eene aanmerkelijke verhooging ondergingen. De daarop zoo onverwachts gesloten vrede had wederom eene daling ten gevolge, zoo dat de prijzen in december weinig hooger waren dan in januarij.

De handel in meekrap was te Middelburg het geheele jaar door vrij levendig. De [illegible] tot vervoer naar het buitenland waren echter van weinig beteekenis.

De prijzen der poeders bleven van het begin des jaars tot de maand september bijna onveranderd op f 23 à f 24; ten gevolge der op dit tijdstip plaats gehad hebbende rijzing in Frankrijk, verbeterden de prijzen der Zeeuwsche meekrappen zich toen ook aanmerkelijk, en stegen tot f 27 à f 28 en zelfs daarboven.

De prijs der racine was in het begin des jaars niet hooger dan f 18, doch rees al spoedig tot f 22 en f 22½. De hoedanigheid van dit gewas wordt zeer geroemd.

Door het gemeentebestuur wordt wederom geklaagd over het groote nadeel hetwelk die gemeente ondervindt, door het verlies der eenige koffijveiling welke zij van zoo veel vroegere verkoopingen van Oost-Indische producten had overgehouden. Op *het door dat bestuur aan het departement van kolonien* gerigt schrijven van den 25 augustus 1858, is in het begin des volgenden jaars te kennen gegeven, dat er, na rijpe overweging en na daaromtrent de Nederlandsche handelmaatschappij te hebben gehoord, immers voor alsnog geene genoegzame aanleiding was gevonden om van het in 1858 gevolgde stelsel der gouvernements-koffijveilingen af te wijken.

Nadat de kamer van koophandel en fabrieken ter genoemder plaatse zich deze aangelegenheid nader had aangetrokken, tijdens de behandeling van het wetsontwerp tot regeling van het koloniaal batig slot over 1856 bij de tweede kamer der staten-generaal, heeft ook de gemeenteraad zich bij adres aan die vergadering gewend, om hare aandacht te vestigen op het groot nadeel dat de gemeente in handel en mitsdien in bloei en in welvaart moest ondervinden, indien het stelsel dat thans door voormeld departement omtrent de veilingen schijnt aangenomen te zijn, blijvende wierd. Al deze pogingen zijn echter zonder gevolg gebleven, en Middelburg zag zich, zoo als reeds gemeld is, in 1859 van de koffijveilingen wederom uitgesloten.

Te Goes bepaalde zich de binnenlandsche handel hoofdzakelijk tot de voortbrengselen van den grond. Eene kleine hoeveelheid tarwe en garst werdt in het voorjaar ter uitvoer naar Belgie aangekocht. De handel in koolzaad had alleen plaats voor binnenlandsch debiet. Vlas werd wederom onbewerkt naar Holland verzonden. Onberoofde meekrap werd meest voor binnenlandsch verbruik, en racine voor de te Goes bestaande *fabrieken aangekocht. Van den kleinen voorraad appelen en* peren, is nog veel ter uitvoer naar Engeland van de hand gedaan.

Het handelsverkeer met het binnenland was te Vlissingen in 1859 tamelijk levendig.

De binnenlandsche handel was te Zierikzee in 1859 niet minder *uitgebreid dan in het vorige jaar. Hij bepaalde zich* voornamentlijk tot meekrap, garancine, vlas, granen, zelkasch enz.

De kleinhandel bleef te Zierikzee op de zelfde hoogte als in het vorige jaar; hij bepaalde zich voornamelijk tot artikelen van verbruik.

Buitenlandsche handel.

[Vroeger is door ons melding gemaakt van den toestand te Middelburg en de 12 daar binnengeloopene Oost-Indievaarders met retourlading voor de Nederlandsche handelmaatschappij.]

In het entrepôt te Middelburg werd ingevoerd: 4740232 ponden ruwe oost-indische suiker, 89424 kannen wijn op fust; 13,753 idem gedistilleerd; en uitgevoerd: 3,804,389 ponden ruwe oost-indische suiker, 85,764 kannen wijn op fust, 13,753 idem gedistilleerd.

Nog werd van die inrigting gebruik gemaakt tot het opslaan van 645,730 ponden koffij en 382,057 *idem tin, onbewerkt*; waartegen werd uitgevoerd: 609,567 ponden koffij en 348,218 idem tin, onbewerkt.

De buitenlandsche handel te Vlissingen bleef nagenoeg op de zelfde hoogte van vroeger. De aanvoer bestond daar voor*namelijk uit steenkolen, van Engeland, Belgie en Pruissen.* Ook werden eenige kleine hoeveelheden wijn uit Frankrijk ingevoerd; hetgeen echter gewoonlijk over Rotterdam plaats had. De uitvoer bepaalde zich tot voortbrengselen van den landbouw.

De invoer van steenkolen uit het buitenland bedroeg: uit Engeland 63,376 mudden, uit Belgie 18,111, uit Pruissen 17,880, te zamen 99,367 mudden.

De verscheping van veldgewassen leverde weinig goede resultaten op; zij was dan ook van niet veel beteekenis.

Slechts drie ladingen aardappelen, te zamen ongeveer 1000 mudden uitmakende, werden van daar naar Engeland uitgevoerd.

Ongeveer eene gelijke hoeveelheid uijen werd verscheept. De markt van dit artikel was, door overproductie, zeer gedrukt, *hetwelk ongunstig werkte op de exportatie.*

Nog ongunstiger was 't met den uitvoer van boomvruchten gesteld.

Als der vermelding niet onwaardig vinden wij aangeteekend, dat in den laatsten nazomer een amerikaansch driemastschip met eene lading guano, aanvankelijk voor Antwerpen bestemd, te Vlissingen is binnengeloopen en aldaar gelost heeft. Deze proef is uitmuntend geslaagd. De lading is ter voorschrevene plaatse opgelost en vervolgens weder naar Frankrijk en Belgie uitgevoerd, waartoe uit het laatste rijk opzettelijk ledige schepen derwaarts zijn gezonden. Het schijnt dat zulks meerdere voordeelen voor de belanghebbenden heeft opgeleverd dan wanneer de overscheping te Antwerpen had plaats gehad. Ofschoon nu deze operatie wel voor buitenlandsche rekening heeft plaats gehad, droeg 't toch bij tot vermeerdering der bedrijvigheid, en zou de navolging van dit voorbeeld ontegenzeggelijk veel invloed op de algemeene welvaart hebben. Ook maakt men hieruit op dat indien de voordeelen die de haven van Vlissingen oplevert meer bekend wierden, al 't geen in de laatste tijden ten gunste dier plaats is aangevoerd door de uitkomst zou worden bevestigd.

Te Goes bestond de invoer van buitenslands in twee scheepsladingen timmerhout, en in de voor de fabrieken en het huishoudelijk gebruik aldaar benoodigde steenkolen.

De buitenlandsche handel te Zierikzee bestond voornamelijk in steenkolen, klipzout, verwhout, bindrotting, onbereide vellen, rijst, suiker, peper, indigo, vanille, gum d'ammer, gezaagd en ongezaagd hout, vitrioololie, granen, wijn, teer, enz.

Binnenlandsche scheepvaart.

De binnenlandsche scheepvaart was te Vlissingen vrij wat levendiger dan in vorige jaren het geval was.

Het getal binnenschepen dat die haven binnenliep bedroeg 833; waaronder niet begrepen zijn de vaartuigen welke uitsluitend voor de dienst van 's rijks marine bestemd waren, en wier getal veilig op 60 tot 80 kan gesteld worden; alsmede niet de stoombooten op Rotterdam en op de Schelde dienst doende, benevens de onderscheidene beurtschepen.

Door middel der op Rotterdam varende stoomboot, en der zeilvaartuigen welke op Gouda, Dordrecht, Bergen op Zoom, Middelburg en Zierikzee varen, wordt te Goes in de behoefte der communicatie voorzien, niettegenstaande de beurtveren aldaar afgeschaft zijn en alles in deze aan de vrije concurrentie is overgelaten.

De te Zierikzee te huis behoorende schipperij vond geregelde vaart en ging vooruit. Het vervoer van zelkasch was voor haar van groot belang. Behalve de stoomboot op Rotterdam, voeren van daar 23 vaartuigen, waarvan het grootste 87 en het kleinste 11 tonnen meette.

Buitenlandsche scheepvaart.

Van zeeschepen werden in de haven van Middelburg:

		ingekl.	uitgekl.
van of naar Nederlandsch Indie		7	2.
„ „ „	Engeland	25	26.
Haven van Vlissingen: van of naar	Engeland	44	43.
„ „ „	Amerika	1	1.
„	Zweden		1.
„	Belgie		1.
„	Frankrijk		3.
Haven van Zierikzee: van of naar	Engeland	40	39.
„ „ „	Drammen	2	1.
„ „ „	Nederl.-Indie	1	1.
„	Denemarken		1.

Te Middelburg zijn binnengekomen 53 rivierschepen, alle koffen of brikken met steenkolen geladen, waarvan 45 van Belgie en 8 van Pruissen; zij vertrokken van daar weder met ballast.

Het getal der te Zierikzee binnengekomene en van daar vertrokken rivierschepen, beliep 978, waarvan 958, metende 2152 tonnen onder nederlandsche, en 20, metende 404 tonnen, onder belgische vlag.

Langs Bath kwamen binnen:

geladen rivierschepen	2953,	tonnenlast	214,181
ledige „	1649,	„	63,775.
„ vischschuiten	2026,	„	22,981
geladen stoombooten	251,	„	53,562
ledige	7,	„	370
sleepbooten	276,	„	26,651
geladen zeeschepen	4,	„	286
ledige	19,	„	1836
zeestoombooten	1,	„	360

Uitgegaan langs het zelfde kantoor zijn:

geladen rivierschepen	3211,	tonnenlast	169,695
ledige	1268,	„	94,452
geladen visschuiten	1528,	„	18,507
„ stoombooten	289,	„	53,206
ledige „	8,	„	1009
sleepbooten	271,	„	26,392
geladen zeeschepen	2,	„	100
ledige „	6,	„	1419

Het getal der te Brouwershaven binnen gekomen schepen bedroeg 267, met eenen gezamenlijken tonnenlast van 109,092 van daar gingen naar zee 116 schepen, tonnenlast 31,063.

Te Sas van Gent kwamen binnen 1147 schepen, gezamenlijke tonnenlast [illegible], van daar voeren uit 1164 schepen, gezamenlijke tonnenlast 60,696.

Behalve hetgeen omtrent de werven te Middelburg reeds bij het gemeente jaarverslag vermeld is, vinden wij nog het volgende opgeteekend.

De beide werven voor zeeschepen te Zierikzee, deelden in de kwijning in welke die tak van nijverheid over het algemeen verkeert. Geene schepen werden aldaar op stapel gezet of te water gelaten.

Op de stads commercie-werf werd eene scheepshelling aangelegd.

De kleine werf aldaar verkeerde in vrij gunstigen toestand. Behalve het afbouwen van ettelijke kleine vaartuigen, had men aldaar tamelijk veel herstellingswerk te verrigten.

Op de rijkswerf te Vlissingen was doorgaans veel bedrijvigheid te bespeuren.

Betreffende de werf te Goes vonden wij niets aangeteekend.

Op de werf te Arnemuiden werd niet zoo veel als anders gewerkt, daar velen welke anders aldaar hunne vaartuigen deden herstellen, thans daarmede naar elders gaan.

Aangaande de kamers van koophandel en fabrieken, vermelden gedeputeerde staten dat bij koninklijk besluit van den 11 augustus 1859 (staatsblad no. 80), is bepaald, dat voortaan de helft der leden om de twee jaren zal aftreden, in plaats van eene jaarlijksche aftreding van een derde der leden, zoo als tot nog toe geschiedde.

Maten en gewigten.

De berigten omtrent het gebruik der nederlandsche maten en gewigten zijn bevredigend. 99 overtredingen van de op dit stuk bestaande bepalingen werden geconstateerd, waarvan in de regterlijke arrondissementen Middelburg 8, Goes 69 en Zierikzee 22.

Twee der beklaagden werden vrijgesproken, terwijl twee anderen van alle regtsvervolging werden ontslagen.

Het bedrag der in 1859 ontvangen ijkloonen was als volgt:

in het ijk-arrondissement	Middelburg	f 1385,19
„ „ „	Zierikzee	- 1183,43½
„ „ „	Goes	- 972,54½
„ „ „	Oostburg	- 473,40
„ „ „	Hulst	- 529,53½
te zamen . . .		*f* 4544,10½

of f 148,54½ meer dan in 1858.

Middelen van vervoer.

Omtrent die te water vinden wij alleen aangeteekend de geringe wijzigingen welke in sommige concessien gebragt zijn.

Door de stoombootdienst op de Wester-Schelde zijn in 1859 in het geheel overgebragt 16,411 personen tegen 14,292 in 1858 en 15,302 in 1857.

Vergunningen zijn verleend voor wagendiensten tot vervoer van personen en goederen, tusschen Neuzen en Gent en tusschen Zierikzee en Zijpe. Eerstgemelde is echter weder ingetrokken.

Laatstgemelde verving eene vroeger verleende vergunning voor eene wagendienst tusschen Brouwershaven, Zierikzee en Zijpe, welke nu mede is ingetrokken.

Gestaakt zijn de wagendienst tusschen Zierikzee en Zijpe, in verband met de stoombootdienst tusschen Goes en Rotterdam, en die tusschen Schoondijke en Oostburg, van W. M. Almekinders.

In 1859 werden 35 wagendiensten, met de noodige vergunning uitgeoefend, waarvan de twee vermelde in den loop van het jaar werden gestaakt, en één, mede hierboven vermeld als vervangen werd ingetrokken.

Van de besturen van verschillende gemeenten alwaar vroeger de broodzetting is afgeschaft, ontving men de mededeeling dat uit die afschaffing geen ongerijf voor de ingezetenen is ontstaan. In de gemeente Sluis bleef de broodzetting, naar de verzekering van het bestuur, aan de verwachting beantwoorden.

Voor het ijken van vaatwerk is in 1859 ontvangen f 22,80.

Staten generaal.

TWEEDE KAMER.

In de vrijdag gehoudene zitting zijn de beraadslagingen aangevangen over art. 2 van het wetsontwerp tot den aanleg van spoorwegen voor rekening van den staat, en zaturdag zijn de drie eerste alineas van dit artikel [zoo als wij dien dag reeds aan de geabonneerden op het bulletin, volgens telegrafisch berigt, hebben medegedeeld] onveranderd aangenomen.

Art. 2 luidt oorspronkelijk als volgt:

Deze lijnen loopen:

van Arnhem, langs Zutphen, Deventer, Zwolle, Meppel, Steenwijk, Heerenveen, Leeuwarden;

van Harlingen, langs Franeker, Leeuwarden, Groningen, Winschoten, naar de hannoversche grenzen;

van Groningen, langs Assen naar Meppel;

van Zutphen, langs Goor, Hengelo, Enschedé, met een of twee vertakkingen, naar de duitsche grenzen;

van Maastricht of Meerssen, langs Roermond, Venlo, Helmond, Eindhoven, Boxtel en Tilburg tot Breda;

van Rosendaal, langs Bergen op Zoom, Goes, Middelburg, tot Vlissingen;

van Venlo naar de pruissische grenzen;

van Maarsbergen, langs Amerongen, Tiel, 's Hertogenbosch, tot Boxtel;

van Rotterdam, langs Dordrecht, Willemsdorp, Moerdijk, tot Breda;

van Amsterdam door de Zaanstreek, of van Haarlem, langs Alkmaar tot het Nieuwediep.

Op dit artikel zijn verscheidene amendementen voorgesteld, die aan de leden gedrukt werden medegedeeld. Deze waren de volgende:

Een van den heer van Nispen van Sevenaer, strekkende om achter den vijftienden regel te doen volgen:

„Uit laatstgenoemde lijn, van Wamel op Nijmegen, en van daar naar de pruissische grenzen."

Een van de heeren Wybenga en Lycklama à Nyeholt, die voorstelden om alinea 2 te lezen als volgt:

„Van Arnhem, langs Zutphen, Deventer, Zwolle, Meppel, Steenwijk, Heerenveen, Sneek, Bolsward, tot Harlingen."

Een van den heer Sloet tot Oldhuis, die voorstelde in de 2de zinsnede achter het woord „Zwolle" te voegen het woord „Kampen."

Een van de heeren Delprat en Elout van Soeterwoude, die verlangden alinea 8 aldus te doen luiden: „van Utrecht langs Gorinchem naar 's Hertogenbosch en Boxtel," terwijl nog een ander van den heer Westerhoff werd ingetrokken.

Toen vrijdag de algemeene beraadslagingen over dit artikel geopend werden, dankte de heer van Voorthuysen den minister van binnenlandsche zaken voor de overlegging van zoo vele tot deze aangelegenheid betrekkelijke stukken. In het algemeen zich met de rigting vereenigende, had hij twee hoofdbezwaren tegen dit artikel: vooreerst de rigting in het noorden; hij miste daarin ongaarne de lijn van Harlingen naar Rheine, om vele redenen verkieslijk te achten; het tweede hoofdbezwaar was gerigt tegen het uitgangspunt voor het zuiden; hij geloofde dat Utrecht beter gekozen ware geweest, zoo om het verkeer als uit het oogpunt van overgangen over de rivier. Hij gaf de regering alsnog in overweging dat uitgangspunt aan te nemen. Gaarne wenschte hij nog antwoord te bekomen omtrent de overeenstemming met Pruissen, en welke gedachten de minister van oorlog koesterde aangaande de lijn van Maarsbergen.

De heer Wintgens maakte de opmerking dat om eene goede rigting te verzekeren, het denkbeeld moest voorop staan dat de communicatie van de handelssteden met het binnenland en het buitenland moest verzekerd worden. Dit kwam hem voor door dit artikel niet bereikt te zullen worden; vooral niet door de lijn van Maarsbergen, waarbij noch de handel en nijverheid gebaat, noch de verdediging des lands verzekerd werd. Beter ware het zijns inziens het midden des lands te nemen door te kiezen Gorinchem als overgangspunt, daarmede te verbinden eene lijn van Gouda, alsmede andere waardoor ook de residentie zou zijn gebaat, gelijk ook de hoofdstad en Rotterdam.

De heer Dommer van Poldersveldt bestreed het artikel, vooral uit het oogpunt der rivier-overgangen, die hij niet doelmatig gekozen achtte.

De heer van Bosse verklaarde zich bezorgd, dat de opbrengst der spoorwegen niet zou dekken de exploitatiekosten, weshalve hij zich niet zal vereenigen met eenig amendement, dat de strekking heeft om het voorgestelde net nog uit te breiden.

De ministers van oorlog en van binnenlandsche zaken beantwoordden de redevoeringen der vorige sprekers, door in het algemeen aan te wijzen dat het stelsel der regering was om de beste gemeenschap te verkrijgen met het buitenland, te gelijk met eene voordeelige verbinding binnenslands, terwijl de minister van oorlog, meer uitsluitend het militaire punt verdedigende, de aangenomen rigtingen verklaarde te zijn in het belang van het land.

De heer Dullert bestreed het plan der regering om geen spoorweg te leggen van Arnhem naar Nijmegen en om de Waal niet te overbruggen; beide onderdeelen van het plan achtte hij strijdig met het algemeen belang.

De heer Thorbecke verlangde bepaalde inlichtingen omtrent de zekerheid van het tot stand komen van de lijn Utrecht-Zwolle, daar die lijn de meest gewigtige was voor de verbinding van noord met zuid.

De heer Sloet ondersteunde de meening van den laatsten spreker, daar ook hij betoogde dat bedoelde lijn de meest productieve zou zijn van alle lijnen.

Gelijk gevoelen werd ontwikkeld door den heer van Nispen, die tevens verlangd had eene lijn van Deventer regt door over Maarsbergen naar 's Bosch; terwijl hij de enkele overbrugging in het plan der regering aanbevelenswaardig vond.

De heer Storm van 's Gravesande sloot zich aan bij de rede van den heer Dullert betrekkelijk de lijn Arnhem-Nijmegen, en betoogde dat eene lijn van Gouda op Gorinchem de bruggen van Rotterdam en Dordrecht onnoodig zoude maken, hetgeen hij wenschelijk achtte in het belang van handel en scheepvaart dier beide plaatsen.

De heer Heemskerk Az. wil bepaalde inlichting ontvangen betrekkelijk de voornemens der regering over den aanleg van het kanaal van Holland op zijn smalst.

De minister van binnenlandsche zaken antwoordde op de verschillende gemaakte bedenkingen; waarna de heeren Thorbecke en Dullert hunne eerst geopperde bezwaren nader adstrueerden, die andermaal werden wederlegd door den genoemden minister.

De heer Schimmelpenninck heeft daarop zijne interpellatie gerigt tot den minister van buitenlandsche zaken; hij herinnerde aan de gebeurtenissen in Syrie, en aan de vervolgingen welke de christenen aldaar ondervonden. Het gezag in dat gewest scheen onmagtig óf onwillig om die handelingen te beteugelen; de consulaire agenten werden niet meer gespaard, en zoo zoude ook de nederlandsche consul zijn vermoord. Naar aanleiding van de daaromtrent verspreide geruchten, herhaalde hij de gisteren gedane vragen aan den minister van buitenlandsche zaken.

De minister van buitenlandsche zaken de tot hem gerigte vragen beantwoordende, zeide dat hij het telegrafisch berigt had ontvangen dat de vice-consul van Nederland te Damascus werkelijk onder de slagtoffers behoorde; verdere Nederlanders waren aldaar niet gevestigd. Eene omstandigheid scheen te hebben bijgedragen om den dood van den consul te verhaasten, namelijk deze, dat hij zich blootgesteld had aan den haat der Muzelmannen, ten gevolge van door hem te Dscheddah gedane stappen, ten behoeve van een Nederlandschen beschermeling. Wat betrof de handhaving der nederlandsche belangen in dit opzigt, zoo geloofde hij dat het thans ontijdig was voldoening te vragen, nu nog slechts een telegrafisch berigt ontvangen was. Ongaarne zou hij zich verbinden om pogingen te doen tot het verkrijgen eener spoedige voldoening, aangezien de turksche regering niet met spoed te werk ging.

Hij verklaarde echter zijne beste pogingen te zullen aanwenden, om eene doeltreffende genoegdoening te bekomen, in den zin als ook aan andere rijken was verleend. Om bescherming te verleenen zou men oorlogsbodems moeten zenden; hij geloofde dat vertoonen der nederlandsche vlag in turksche havens in het algemeen van veel invloed kon wezen; in dien zin zou dan ook, ten gevolge van overleg met zijnen ambtgenoot voor de marine, het Nederlandsch eskader in de Middellandsche zee zich derwaarts begeven; en na de gebeurtenissen in Syrie was met den telegraaf het bevel overgezonden om het vertrek naar Beyrut te bespoedigen. Wat aanging het nemen van maatregelen tot voorkoming van dergelijke tooneelen, zoo herinnerde hij aan het aandeel dat vroeger de nederlandsche zeemagt in de beteugeling van onlusten in die streken in het belang der menschelijkheid had genomen. Thans zou in dien zin eveneens volgaarne gehandeld worden, zonder dat daarmede eenige politieke bijoogmerken in verband stonden.

De heer Schimmelpenninck bedankte den minister voor de gegeven inlichtingen.

Zaturdag waren nog onderscheidene amendementen voorgedragen, als: een door de heeren van der Linden en van Hoëvell, strekkende om in de vierde lijn te stellen:

„van Zwolle of Deventer, langs Almelo en Enschedé naar de duitsche grenzen;"

een van den heer de Kempenaer, strekkende om alinea 8 aldus te lezen:

„van Utrecht langs Wijk bij Duurstede, Tiel, 's Hertogenbosch, tot Boxtel;"

een van den heer van Goltstein, strekkende om alinea 8, aldus te lezen:

„van Utrecht langs Kuilenburg, Zaltbommel, 's Hertogenbosch, tot Boxtel;"

een van de heeren Strens, strekkende om de zevende alinea aldus te lezen:

„van Venlo en van Roermond naar de pruissische grenzen;"

een van den heer Wintgens en Gevers Deynoot, strekkende om alinea 8 en 9 te vervangen door de volgende zinsnede:

„van Gouda over Schoonhoven en Gorinchem, naar Breda en naar 's Hertogenbosch en Boxtel; en als nieuwe zinsnede: van 's Gravenhage naar Gouda."

Uitvoerige discussien ontstonden eerst over de van Arnhem uitgaande lijn en de daarop voorgestelde amendementen.

De heer van Diggelen zeide daarbij te gelooven dat bij eene veranderde rigting van den weg, de verbinding van Sneek over Leeuwarden naar Harlingen niet bevorderd zou worden. In het belang van het binnenlandsch verkeer verdiende, zijns inziens, de regeringslijn de voorkeur. Hij zag de groote noodzakelijkheid niet in om eene zoo korte verbinding van Harlingen naar Rheine daar te stellen als sommigen wilden. Wilde men havenplaatsen bevoordeelen, dan moest men aan plaatsen als Amsterdam, Rotterdam, Vlissingen enz. het eerst denken. Aan het algemeen belang was, naar hij meende, genoeg toegegeven, daar de lijn Leeuwarden naar Heerenveen in het regeringsplan was opgenomen.

Na dat de minister van binnenlandsche zaken zich tegen de beide voorgedragene amendementen had verklaard en onderscheidene sprekers het woord voerden over het amendement van de heeren Wybenga c. s. verworpen met 51 tegen 19 stemmen.

Een ander van den heer van Zuylen, om van Zwolle een zijtak naar Kampen, Meppel enz. aan te leggen, werd met 40 tegen 30 stemmen afgestemd.

De tweede van regeringswege voorgestelde lijn gaf tot geenerlei beraadslaging aanleiding.

De derde lijn, van Groningen langs Assen naar Meppel, later door de regering ingevoegd, gaf mede tot eene langdurige discussie aanleiding. Het daarop door den heer van Hoëvell voorgestelde amendement werd ten slotte met 50 tegen 19 stemmen verworpen. Daarna zijn de beraadslagingen tot heden verdaagd.

De minister van kolonien heeft ingezonden eene verzameling van stukken betreffende de gouvernementsregeling van de cultuurcontracten en van het suikercontract Panka, welke gesteld zijn in handen eener commissie van onderzoek bestaande uit de heeren: Duymaer van Twist, van Hoëvell, de Kempenaer, van Nispen van Sevenaer en Poolman.

De commissie voor de verzoekschriften heeft in deze zitting op eenige adressen verslagen uitgebragt, met welker conclusien de kamer zich vereenigd heeft.

Onder de adressen waarop verslag werd uitgebragt behoorde een van de directie van de Hollandsche ijzeren spoorwegmaatschappij, zich beklagende over de uitdrukkingen in de zitting van 12 mei bevorens gebezigd bij de behandeling van de interpellatie betrekkelijk de verleende concessie tot den aanleg van een weg van Scheveningen over 's Hage, Leyden en Woerden, en verzoekende dat ten deze een parlementair onderzoek mogt worden ingesteld. De commissie voor de verzoekschriften stelde voor, het adres op de griffie neder te leggen, ten einde aan ieder lid gelegenheid te geven om een daartoe strekkend voorstel te doen. De heer Hoffman nam daarop het woord, en herinnerde dat de bedoelde uitdrukkingen door hem gebezigd waren. Daarin lag echter niets personeels voor de adressanten gelegen, aangezien nergens gebleken was, hoe, noch door wie de onderhandelingen gevoerd waren, hetgeen men nu eerst uit het adres had vernomen. Hij aarzelde niet, te zeggen dat hij na kennisneming van de daaronder voorkomende namen, de verklaring welke hij ten opzigte van den minister en diens ambtsvoorganger had afgelegd ook op elk dezer heeren individueel toepasselijk achtte. Wat het voorstel tot het instellen eener enquête betrof, daarin zag hij voor deze zaak noch de mogelijkheid noch het nut.

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.